

Motion till riksdagen 2013/14:So425

av **Maria Stenberg och Hannah Bergstedt (S)**

Rätt till ledsagning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gravt synskadades och dövblindas rätt till ledsagarservice och annan personlig service enligt LSS.

Motivering

Lagen om stöd och service (LSS) har inneburit en enorm förbättring av levnadsvillkoren för många funktionshindrade. LSS-verksamheten har expanderat år för år, det gäller både antalet personer som får del av LSS-insatser och antalet timmar per person. Vi socialdemokrater slår vakt om LSS. Vi tycker att det är riktigt att prövning av LSS-behov sker på samma sätt i hela landet.

Bristande tillgänglighet i handeln för bland annat betaltjänster är ett stort problem för konsumenter med funktionsnedsättning. Konsekvenserna av denna utveckling har blivit att personer med synnedsättning och dövblindhet har utestängts och därmed fått ökat behov av ledsagning för att kunna ta del av det allmänna samhällsutbudet. Utvecklingen har lett till ett ”gör-det-själv-samhälle” där en funktionsnedsättning vållar problem och utgör ett betydande hinder. Det gäller svårigheter med att kunna ta sig fram i samhället, sköta bankärenden, handla, ägna sig åt kultur- och fritidsaktiviteter med mera.

Handisams (Myndigheten för handikappolitisk samordning) uppföljning av funktionshinderspolitiken 2013 visar att det fortfarande är nästan tio gånger vanligare med självskattad dålig hälsa hos personer med funktionsnedsättning. Kvinnor med funktionsnedsättning skattar sin hälsa sämre än män med funktionsnedsättning. Hos barn och unga med funktionsnedsättning är det betydligt vanligare med psykosomatiska besvär, nedstämdhet och bristande välbefinnande.

Fel! Okänt namn på

Brist på sysselsättning, sämre ekonomi, otillräcklig ledsagning samt otillgänglighet i den fysiska miljön, transportsystemet och informationen, leder till sämre hälsa, lägre delaktighet och till diskriminering.

Datortillgången har ökat bland personer med funktionsnedsättning men gruppen är fortfarande överrepresenterad i ett digitalt utanförskap. Det handlar om yttrandefrihet, åsiktsfrihet och tillgång till information.

Det är mindre vanligt att personer med funktionsnedsättning tar del av kulturlivet. Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) har 50 procent av personer med funktionsnedsättning, jämfört med 68 procent av övriga, besökt teater, konsert, museum eller liknande kulturevenemang under det senaste året. Kultur är viktigt för välbefinnande, kreativitet och personlig utveckling.

Personer med funktionsnedsättning vill förändra sina vanor när det gäller fysisk aktivitet i lika stor utsträckning som den övriga befolkningen. För att klara det behöver personer med funktionsnedsättning stöd. Barn och unga med funktionsnedsättning motionerar mindre än övriga barn. Idrott och fysisk aktivitet är en nyckel till god hälsa och social delaktighet.

I artikel 25 i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning slås fast att personer med funktionsnedsättning har rätt till bästa möjliga hälsa och inte ska utsättas för diskriminering. Artikel 30 i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning slår fast att personer med funktionsnedsättning har rätt att delta på lika villkor inom kulturlivet.

Intentionerna med LSS var att ge personer, som på grund av stora funktionshinder har betydande svårigheter i den dagliga livsföringen, möjlighet att leva som andra, det vill säga "ha goda levnadsvillkor". I dag sker en betydligt snävare tolkning och tillämpning av lagen i kommunerna och domstolarnas restriktiva hållning blir vägledande.

Alla som inte själva kan tillgodose sina behov i det dagliga livet – eller få dem tillgodosedda på annat sätt – ska ha rätt till bistånd från samhället. Det slås fast i socialtjänstlagen. Enligt denna lag garanteras "skälig" levnadsnivå, vilket kommunerna tolkar som begränsningar i villkoren för ledsagning. Många kommuner tar dessutom ut höga avgifter för denna tjänst.

Ohälsa och utanförskap för gravt synskadade och dövblinda skulle avsevärt kunna förbättras genom en garanterad rätt till kostnadsfri och brukarstyrd ledsagning. Lagstiftningen bör därför ses över så att det klart framgår att gravt synskadade och dövblinda har rätt till ledsagarservice och annan personlig service enligt LSS. Socialstyrelsen bör också få i uppdrag att förtydliga lagens tolkning och tillämpning.

Stockholm den 27 september 2013

Maria Stenberg (S)

Hannah Bergstedt (S)